

TITULUS IX.

De Juventute Instituenda, Pieque Erudienda.

CAPUT I.

DE SCHOLIS PAROCHIALIBUS UBIQUE FUNDANDIS.

423. Christus Dominus Noster ad Patrem suum jamjam ascensurus, ex plenaria illa potestate quæ data ei fuerat in cælo et in terra, omnibus Apostolis quos operis sui vicarios his in terris relinquebat, mandatum illud insigne, veluti supremæ suæ voluntatis testamentum et summi illius amoris, quo in homines flagrabat, pignus eximium edixit: "Euntes, docete omnes gentes."¹ Quo quidem divino eloquio, Ecclesia Ejus seipsam intellexit non solum præconem ac testem, sed et cunctorum insuper hominum matrem ac magistram cœlitus institutam fuisse. Quamobrem nullo non tempore summa ubique terrarum cura invigilavit, ut salutarem doctrinam disseminaret ac custodiret. Factum inde etiam est, ut omnes errores tam contra fidem, quam contra morum honestatem semper impigre debellaverit.

424. Nihil sane in Ecclesia innotescit magis, aut pulchrius splendescit, quam zelus ille atque ardor divinus, quo pia illa mater Juventutem, rei Christianæ spem firmissimam, semper

¹ Matth. xxviii., 19.

et ubique est prosecuta. Memoria enim tenens et in corde conferens præclara illa Domini sui verba, "Sinite parvulos ad me venire,"¹ nullis unquam laboribus pepercit, ut tenellum illum hominum florem ab omni vitiorum afflatu arceret, et ab omni labe erroris incolumem servaret. Hinc sacri Antistites, jam inde ab exordiis Ecclesiæ, collatis viribus magis magisque allaborarunt, ut Christianam Juventutem tum in scholis tum extra scholas rite erudiret atque pie educaret. Quam profecto Juventutis institutionem, ut omni discrimini subducerent, gymnasia circumquaque excitavere, privilegiis amplissimis auxerunt, et per varios scholarum gradus ad summum usque artium atque scientiarum fastigium evehere non dubitarunt. Ex quibus gymnasiis quot quantaque beneficia, quam uberissimi fructus in civilem societatem, atque adeo in ipsam Ecclesiam redundarint, neminem præterire arbitramur.

425. Itaque non possunt hujus Plenarii Concilii Patres ultro non agnoscere palamque profiteri, curam teneriori ætati atque adolescentiæ Christianis moribus informandæ impendendam, inter præcipuas sollicitudinis Pastoralis partes recenseri; eoque magis, quo hodierni Religionis nostræ inimici suas omnes artes conferre connituntur, ut juvenum animos vel a prima ætate depravent.

426. Experientia siquidem diuturna satis superque probavit, quam gravia sint mala, quam intrinseca etiam pericula, quæ Juventuti Catholicæ ex frequentatione scholarum publicarum hisce in regionibus plerumque obveniunt. Vi enim systematis apud illas obtinentis, nequaquam fieri potest quin simul in magnum fidei morumque discrimen juvenes Catholici adducantur. Neque alia profecto ex causa repetendi videntur progressus, quos exitialis illa Indifferentismi, ut vocant, labe hætenus in hac regione maximos habuit, habetque in dies; illa quoque morum corruptela, quæ vel tenerrimam apud nos

¹ Matth. xix., 14.

ætatem passim infici ac perdi non sine lacrymis videmus. Consuetudo enim eorum, qui aut falsam aut nullam religionem colunt, quotidiana etiam auctorum lectio et meditatio, qui Sanctissimam Religionem nostram et instituta, immo coelites ipsos incessunt, rodunt, nigroque sale adspargunt, paullatim in puerorum Catholicorum animis vim ac virtutem veræ Religionis elevant. Deinde condiscipuli, quibus utuntur, iis plerumque sunt moribus et exemplis, ea loquendi agendique nefaria licentia, ut hoc commercio et usu familiari nostris adolescentibus, (licet domi optime institutis) pudor omnis ac pietas, quasi cera admoto igne, cito absumatur ac pereat. Neque decessores nostros hujusmodi mala et pericula latuerunt, ut ex hisce eorum decretis videre est:

427. Quoniam quamplurimos adolescentes ex Catholicis parentibus præsertim pauperibus ortos, in multis provinciæ hujus locis expositos esse, et adhuc exponi constat magno fidei amittendæ periculo, vel morum corruptelæ, ob inopiam talium magistrorum quibus tantum munus tuto committi possit; necessarium omnino censemus ut scholæ instituantur, in quibus juvenes edoceantur fidei morumque principia, dum literis imbuuntur.¹

428. Cum non raro plura reperiantur in libris qui in scholis plerumque adhibentur, quibus principia fidei nostræ impugnantur, dogmata nostra perperam exponuntur, et ipsa historia pervertitur, qua ratione puerorum animi erroribus imbuuntur, in animarum damnum gravissimum; postulat tum religionis studium, tum Juventutis recta educatio, et ipsum Fœderatæ Americæ decus, remedium aliquod tanto malo afferri.²

429. Cum constet publicæ educationis rationem plerisque in his Provinciis ita iniri, ut hæresibus inserviat, puerorum Catholicorum mentibus sensim sine sensu falsis sectarum principiis imbutis, monemus pastores, ut omni quo valent studio Catholicorum puerorum Christianæ et Catholicæ educationi prospiciant, et diligenter invigilent, ne versione protestantica bibliorum utantur, vel sectarum cantica aut preces recitent. Ideo invigilandum erit, ne in publicas scholas

¹ Balt., Num. 33.² Ibid., 34.

libri vel exercitia hujusmodi introducantur, cum fidei pietatisque discrimine. Constanter autem et moderate hisce sectarum conatibus ubique resistendum est, eorum qui auctoritate valent opportunum adhibere remedium implorato auxilio.¹

430. Optimum vero, immo unicum quod superest remedium, quo gravissimis hisce malis atque incommodis occurratur, in eo situm videtur, ut in singulis diœcesibus, unamquamque prope ecclesiam, Scholæ erigantur in quibus juvenus Catholica tam literis ingenuisque artibus, quam Religione ac probis moribus imbuatur. Quod jam a Patribus superioris Concilii Plenarii sapienti consilio provisum fuit:

Hortamur episcopos, et, attentis gravissimis malis quæ ex juventute haud rite instituta sequi solent, per viscera misericordiae Dei obsecramus, ut Scholas unicuique ecclesiae in eorum diœcesibus annexas instituendas curent; et si opus fuerit, et rerum adjuncta sinant, provideant ut ex redditibus ecclesiae cui Schola annexa sit, idonei magistri in ea habeantur.²

431. Decessorum igitur nostrorum vestigiis inhærentes, Pastores animarum vehementer monemus, ut pro viribus operam suam conferant ad Scholas Parochiales, ubicumque fieri potest, extruendas. Hisce in Scholis, sub Pastorum oculis ordinatis, vitabuntur pericula quæ gymnasiis publicis inhære jam diximus; defendentur pueri ab illo indifferentismo adeo nunc grassante; viam Catholicam insistere, jugumque Domini ab adolescentia portare addiscent.

432. Quod ut facilius præstetur, magnopere commendamus multiplicationem adhibitarum pluribus jam in locis Sodalitatum sive Congregationum piarum utriusque sexus, quæ, juxta peculiaris sui instituti regulas, pueros puellasque tum primis literarum ac artium rudimentis imbuere, tum præsertim cœlestis doctrinæ pabulo vel ab ipsis quasi incunabulis reficere et enutrire satagant.

¹ Balt., Num. 54.² Ibid., 90.

433. Quod si ob defectum hujusmodi Sodalitatum, sæcularibus hominibus munus instituendæ pueritiæ committendum sit, ii tantum ad hoc operis eligantur, qui non tantum scientiâ præsent, sed etiam fide, moribus ac vita probatissima inter cæteros emineant. Quod de mulieribus quoque dictum volumus, quibus instituendarum puellarum cura credatur.

434. In re tanti momenti, seriò etiam parentes monendi sunt, ut proli suæ magis magisque invigilent, et pro recta ejus educatione diligenter consulant ac sedulo laborent; cum suis Pastoribus pie conspirent, suasque opes generose diffundant, ut Scholæ Catholicæ Parochiales quantocius erigantur ac sustententur.

435. Cum autem omnibus in parœciis Scholæ exclusive Catholicæ, propter rerum angustias, nondum haberi queant, et nullibi sit locus pro institutione quotidiana et necessaria nisi in gymnasiis publicis, eo magis oportet omnes cautelas adhibere, ut exinde quam minimum detrimentum juventus Catholica patiat. Hunc in finem Catecheses et Scholæ doctrinæ Christianæ instituantur. Pueros puellasque in propriam ecclesiam Dominicis et aliis diebus festivis, et quandoque etiam sæpius, Pastores convocent, ut eos elementa Christianæ doctrinæ studiose et diligenter edoceant.

436. Quod quidem non solum a patribus maxime commendatum atque usitatum fuit, sed etiam sæpius gravissimisque adjectis pœnis, præsertim tribus hisce sæculis, quæ disciplinam restitutam subsecuta sunt, plurimorum Pontificum atque Synodorum legibus constitutum. Inter præclaros piissimi hujus moris atque instituti restitutores ac vindices, eminuit S. Carolus, Ecclesiæ Mediolanensis Antistes, cujus hac in re labores, consilia, ac præcepta digna sunt, quæ ab omnibus animarum Pastoribus assidue perlegantur. Ecclesiæ igitur monitis ac præceptis obtemperet animarum moderator; ac sanctorum hominum, immo ipsius Christi Pastoris optimi

exemplo animatus, parvulos, spem commissi sibi gregis, singulari amore prosequatur, summa cura custodiat, indefessa vigilantia et sollicitudine a luporum ac Tartarei prædonis insidiis et incursibus defendat ac tueatur. Pulcherrimum illum integritatis et innocentiae florem, atque ineffabile, quo fruuntur, baptismalis gratiæ donum, sanctum in illis inviolatumque, quasi oculi sui pupillam, servandum ipse curet. Eos ita instituat atque assuefaciat, ut Dei domum et atria sancta Ejus libenter frequentent; ibique congregatos sanctis vitæ morumque præceptis imbuat. Tenellis adhuc eorum animis ea instillet fidei ac pietatis rudimenta, quæ postea ætate adultis firmamento ac robori, tutissimoque contra pravas dæmonis ac malorum hominum insidias præsidio sint futura.

437. Parentes omnibus, quibus poterit, modis inducat, ut partes suas agant. Eos hortamentis excitet, minis terrefaciat, precibus exoret, ut liberos stato catecheseos tempore ad ecclesiam mittant. Hos autem ad alacrius adsistendum discendumque munusculis et præmiis alliciat. Quod enim quotidie faciunt hæreseos magistri, ut pueros Catholicos ad suas scholas trahant, veneno erroris imbuant, atque infortunio mactent sempiterno; id Dei sanctissimæque nostræ Religionis minister non studiose ac diligenter præstabit, ut suos servet, neque ex iis, quos dedit Christo suo Pater, perdat quemquam?¹

438. Neque hoc muneris per alios, ut negligentiores solent, sed per sese ipse exequatur. Onus enim pueros Christianæ fidei rudimentis instituendi adeo est cum pastoralis officio conjunctum, ut qui ex ignavia vel desidia id ferre nolit, aut in alios rejiciat, violati officii pœnas vitare nullo modo possit. Quod disertis verbis omnibus, ad quos spectat, in memoriam revocatur a Patribus Concilii Plenarii superioris.²

439. Dum pueros ad divinarum rerum scientiam educare studet, omnem in eo operam ponat, ut, quod in Ecclesia

¹ Joan. xvii., 12; xviii., 9

² Decr. 89, jam supra cit., in Tit. iii.

Catholica laudat Augustinus,¹ “pueros pueriliter doceat;” ea scilicet facilitate et simplicitate, quæ eorum imbecillitatem et imperitiam deceat. Altissima fidei mysteria ita explicet, ut eorum ætati atque ingenio se accommodet. Etiam si, quod sæpe evenit, adulti haud pauci catéchosos tempore dicentem in templo circumstent, nunquam ipse verbis aut loquendi modis exquisitis et elegantioribus utatur; sed ea tantum adhibeat, quæ simplicia, clara, et apertissima sint, quæque ab omnibus, etiam rudioribus, facile intelligantur. “Qui docet,” monet apposite Augustinus,² “non curet quanta eloquentia doceat, sed quanta evidentia. Cujus evidentia diligens appetitus aliquando negligit verba cultiora, nec curat quid bene sonet, sed quid bene indicet atque intimet quod ostendere intendit. * * * * * Quid enim prodest locutionis integritas, quam non sequitur intellectus audientis, cum loquendi omnino nulla sit causa, si quod loquimur non intelligunt, propter quos ut intelligant loquimur?”

440. Sedulo laborent animarum Pastores, ut parentes, qui ipsorum curæ concrediti sunt, liberos suos qui ad annos discretionis pervenerint ad Sanctæ Eucharistiæ et Confirmationis Sacramenta suscipienda rite paratos adducant: et ad hunc finem obtinendum, sæpius per annum, præsertim appropinquante Paschali tempore, populum publice in templis moneant de gravissimo hoc officio, quod qui non servaverint parentes se maximo salutis amittendæ periculo exponunt, ac proinde a Sacramentis arcendi sunt, donec resipiscentes officio suo satisfecerint.³

441. Curent etiam animarum Pastores, ut quotannis Ordinarios certiores faciant de numero eorum, qui superiori anno prima vice ad Sacram Synaxim admissi fuerint.⁴

¹ S. Aug. de Moribus Eccles. Cath., Lib. i., Cap. 30, Ed. Maur., i. 708.

² De Doctrina Christ., Lib. iv., Cap. 9, §§ 23, 24, ed. cit., iii. 73.

³ Cf. Conc. Cincinnat. Prov. II., an. 1858, Decr. 12.

⁴ Ibid.

442. Omnibus animarum curam gerentibus in Domino injungimus, ut saltem quater unoquoque anno, et præsertim, si fieri possit, Quatuor Temporum feriis, pueros omnes spiritali ipsorum regimini commissos, qui nondum S. Eucharistiæ participes facti sunt, in unum colligant, et per aliquot dies Doctrinam Christianam diligenter edoceant. Eos, qui ad septennium pervenerint, ad Confessionem accedere curent; qui vero id ætatis attigerint, ut Panem cœlestem discernere valeant, ad primam Communionem, omni adhibita diligentia, disponantur.¹

CAPUT II.

DE SCHOLIS INDUSTRIÆ, SEU REFORMATOARIIS CONSTITUENDIS.

443. Perpetuus ille humani generis hostis, qui ab ipso mundi exordio cum semine mulieris exercet inimicitias, Christi corpus, quod est Ecclesia, nequit quidem violare ac perdere: at calcaneo tamen ejus insidiatur, et nonnulla saltem membra vulnerare, et in interitum secum rapere quotidie studet. Quod eum felici nimis successu agere, non sine acerbo animi dolore fateri cogimur. Inter alia vero hujus generis sane luctuosa, quæ quotidie ante oculos obversantur, illud maxime deplorandum est, quod parvulos nostros, sacro baptismi fonte renatos, Deoque ob innocentiam et sanctitatem acceptissimos, a sinu et complexu Ecclesiæ matris avellit, et ad sua castra transfert, ut de filiis hostes, de piis sanctisque impios faciat ac profanos. Atque hoc quidem cum per se ipse efficere nequaquam possit, nullo negotio inter mortales invenit, quorum ope et auxilio efficiat. Adsciscit enim sibi

¹ Cf. Conc. Prov. Cincinnat. III., an. 1861, Decr. 2.

homines aut hæresis labe infectos, aut religionis omnis osores et contemptores, quibus in nefario hoc opere sociis et adjutoribus utatur.

444. Atque hi quidem sunt, qui puellas et pueros Catholicos, aut parentibus vita functis orbatos aut a dyscolis derelictos, quasi lupi agnos nacti, statim arripiunt et in domos Refugii dictas conjiciunt; ubi, velut in carcere quodam inclusi, ita caute custodiuntur, ut nec a conjunctis quidem reperiri et dignosci queant. Quin et ipsa nomina misellis istis mutantur, ne forte patriæ religionis memoriam aliquando excitare possint. Aluntur splendide quidem, si prioris conditionis ratio habeatur; educantur tamen sedulo ad hæresim, ad avitæ fidei odium et detestationem, ad interitum animæ sempiternum. Atqui hæc omnia specioso philanthropiæ nomine geruntur; jamdiu enim apud istos homines obsolevit præclarum illud nomen Christianæ charitatis!

445. Ad mala hæc præcavenda et avertenda, vix ullum in civitatum legibus præsidium sperari potest; quinimmo, his sæpe improbi homines ad hæc scelera patranda ac tuenda fœdissime abutuntur. Quamobrem nonnulli jam Episcopi, charitate et misericordia permoti, in suis diocesisibus pias domos erexerunt, aut jam erectas in hunc usum converterunt, ut in eas pueri, quorum religio aut animæ salus periclitatur, recipiantur, ut a lupis rapacibus tuti serventur, et Christianæ fidei morumque principia addiscant. Vocantur idcirco Domus Refugii seu Protectionis, at frequentius Scholæ Industriæ; ibi enim docentur pueri agriculturam, aut fabriles aliasque vulgares artes, quibus olim exercendis sibi victum honeste comparare possint. Appellantur etiam nonnunquam Scholæ seu Domus Reformatoriæ; quoniam in eas aliquando recipiuntur pueri, qui forte malis parentum ac propinquorum exemplis aut incuria a recto tramite aberrarunt, quos tamen tempore et diligenti opera adhibita emendatum iri sperari merito possit.

446. Episcopos igitur enixe hortamur, ut omni, quâ possint, cura et sollicitudine, tenellos hosce Christiani gregis agnos ab avidis circumcursantium luporum faucibus defendant. Pias hujusmodi Industriæ seu Refugii Domus ubique constituent; idque præsertim majores prope urbes, ubi major est periclitantium numerus. Laudandi quidem sunt, qui summam in eo industriam ponunt, ut magnifica e marmore templa ubique in Dei honorem et cultum extruantur. At longe melior atque utilior, in his vivis et electis lapidibus¹ ad æternum Divinæ Majestatis habitaculum præparandis, labor et cura impenditur.

CAPUT III.

DE UNIVERSITATE LITERARUM FUNDANDA.

447. Præter plures, quæ Dei O. M. beneficio in hac regione existunt, minores Scholas, in quibus Religionis ac literarum elementa pueris traduntur, habentur etiam Scholæ majores, seu Collegia, in quibus, in adultioris ætatis commodum, dum literæ artesque ingenuæ plenius ac perfectius docentur, Catholicæ quoque doctrinæ capita fusius atque uberius explicantur. Quod quidem maximopere commendandum ducimus; virosque illos pios et eruditos, qui in hac palæstra huc usque cum laude desudarunt atque elaborarunt, de Christiana republica optime meritos esse prædicamus. Quantum enim ab eorum opera pendeat, is facile intelliget, qui ex hisce Academiis et Collegiis eos prodituros sciat, qui deinceps Sacrorum ministerio forte se addicant; qui in foro, in curia, in magistratu aliquando versentur.

448. Singulari Dei beneficio nobis obtigit, ut clericorum

¹ Miss., in Ded. Eccles., in Postcomm.

Collegia non solum domi, sed etiam in Europa habeamus. Atque ante omnia commemorandum est Collegium Americanum in Urbe Sancta, omnium matre atque principe, prope ipsam Apostolicæ veritatis Cathedram constitutum; quod SSm̃i. Domini Nostri Pii PP. IX. paternæ munificentiae acceptum referri debet. Hoc profecto, ut, quotquot sumus hujus regionis Episcopi, tueamur, foveamus, ornemus, et quantum in nobis est, collatis consiliis, opibusque amplifecimus, tum æquitas, tum grati animi officium postulat.¹

449. Commemorari quoque debet Collegium alterum pro nostræ regionis Missionariis, prope celeberrimum illud literarum scientiarumque domicilium, Universitatem Lovaniensem, ab Episcopis Belgii constitutum. Cujus jam fructus plurimos ac saluberrimos percepimus. Novennio enim, ex quo fundatum est, plusquam quinquaginta Missionarios ad nos misit, qui in Vineâ Domini excolenda laborarent.

450. Neque ultimo loco prætereundum est Collegium Omnium Sanctorum, viginti fere ante annis, Drumcondræ prope Dublinium in Hibernia erectum. Cujus Collegii præsidibus et doctoribus gratias et habemus, et hanc nacti occasionem palam agimus maximas, eo quod pro nostris diocesisibus haud paucos sacerdotes maxima benevolentia et liberalitate educarint.²

451. Atque utinam in hac regione Collegium unum maximum, sive Universitatem habere liceret, quod Collegiorum horum omnium, sive domesticorum sive exterorum, commoda atque utilitates complecteretur; in quo, scilicet, literæ et scientiæ omnes, tam sacræ quam profanæ, traderentur! Utrum vero Universitatis hujusmodi constituendæ tempus advenerit, necne, Patrum judicio, rem totam maturius posthac perpendentibus, relinquimus.

¹ Vide quæ hac super re monet S. Cong. P. F., in Instructione Generali, art. 20, *supra*.

² De Collegio Barcinonæ in Hispania constituendo, vide Literas Em̃i Card. Barnabè, in Appendice.

TITULUS X.

De Salute Animarum efficacius Promovenda.

CAPUT I.

DE ZELO ANIMARUM.

452. Quanto zelo saluti animarum procurandæ incumbere debeant Sacerdotes Christi, attentius consideranti, quis sit Christus, quis sacerdos, apparebit clarissime. Christus, "Filius Dei vivi,"¹ "splendor gloriæ" Patris, "et figura substantiæ ejus,"² "Deus de Deo, Lumen de Lumine, Deus verus de Deo vero, genitus non factus, consubstantialis Patri, propter nos homines, et propter nostram salutem, descendit de cœlis, et homo factus est."³ Ideo scilicet æternus Dei Filius in tempore venit, ut hominum animas servaret; quapropter titulo insignitur Salvatoris. Hoc enim Illum olim Prophetæ salutaverunt: "Aperiatur terra et germinet Salvatorem;"⁴ et ideo Angelo jubente vocatus est Jesus, "quia salvum facturus erat populum suum a peccatis eorum."⁵ Quod ut præstaret, nedum "virginis non horruit uterum,"⁶ sed "factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis,"⁷ "dedit semetipsum redemptionem pro omnibus."⁸

¹ Matth. xvi., 16.

² Hebr. i., 3.

³ Symbol. Nicæn.

⁴ Is. xlv., 8.

⁵ Matth. i., 21.

⁶ Hymn. Ambros.

⁷ Phil. ii., 7.

⁸ I. Tim. ii., 6.